



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

### בעניין:

1. בנק המזרחי המאוחד בע"מ ח.צ. 52-000052-2

2. אלי טובל ת.ז. 010020220

קובל ע"י ב"כ עו"ד זאב שרף

נגד

שאול שאולי ת.ז. 053358321

נאשם ע"י ב"כ עו"ד עופר ברטל

1

2

### החלטה

3

4

### האשמה ומהלך הדיון

5

6 1. בנק המזרחי המאוחד (להלן: "בנק המזרחי" או "הקובל") הוא אחד מהתאגידים

7 הבנקאיים המוכרים בישראל. הנאשם מר שאול שאולי (להלן: "הנאשם" או "שאולי") היה מנהל

8 מחלקה באחד מסניפי טפחות וכן כיהן בזמנו כיושב ראש ארגון עובדי טפחות.

9

10 2. בשלב כל שהוא החליטה הנהלת בנק המזרחי על מיזוג עם בנק טפחות – בנק משכנתאות

11 בישראל בע"מ (להלן: "טפחות"). במסגרת המיזוג הודיעה ההנהלה על פיטורי עובדים לא מעטים.

12 מטבע הדברים התעורר סכסוך עבודה בין עובדי בנק טפחות שחששו לעתידם ולפרנסתם לבין

13 הנהלת בנק המזרחי. סכסוך עבודה זה שכפי הנראה לא נגמר (אפילו עד החלטת היום בקובלנה)

14 התנהל בין השאר בבית הדין האזורי לעבודה בירושלים.

15

16 3. במסגרת ההליכים הלא מעטים שהתנהלו שלח בית הדין את הצדדים להתייעצות על מנת

17 שינסו להגיע ביניהם להסכמות. ביום 1.12.2004 הגישו עובדי טפחות בקשה לצו מניעה זמני

18 כאשר טענתם המרכזית היא כי ההנהלה איננה מעוניינת כלל להגיע להסכמה. הנאשם שלפנינו

19 מר שאולי חתום על התצהיר שליווה את הבקשה. לבקשה צורפו שני מסמכים:

20



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

- 1 - המסמך הראשון הוא סיכום ישיבה של הנהלת בנק המזרחי מיום 25.11.2004 (להלן  
2 "סיכום הישיבה"):
- 3 - המסמך השני הוא מסמך שנחזה להיות חוות דעת משפטית שנכתבה על ידי עו"ד פיינברג  
4 שנשלחה למר אלי טובול שהוא סמנכ"ל בבנק טפחות (להלן: "חוות הדעת המשפטית").
- 5
- 6 4. בעקבות בקשה זו התקיימה ישיבה דחופה בבית הדין לעבודה ביום 5.12.2004 ובה נטענו  
7 טענות שונות ובסופו של דבר ניתנה החלטה בבית הדין ביום 6.12.2004. אין צורך בענייני לרדת  
8 לעומקן של טענות הצדדים והחלטת בית הדין.
- 9
- 10 5. מהות הקובלנה שלפני היא קובלנה של הבנק כנגד מר שאולי על כך שעשה שימוש בשני  
11 המסמכים הללו. לטענת הבנק יש כאן עבירה על סעיפים 5 ו- 5(2) לחוק הגנת הפרטיות תשמ"א  
12 – 1981 העוסקים בפרסום מסמכי אחרים וכן עבירה על סעיף 496 (גילוי סוד מקצועי) לחוק  
13 העונשין תשל"ז – 1977.
- 14
- 15 6. שני סעיפים אלו מאפשרים להגיש קובלנה פלילית מצידם ועל כן טרח בנק מזרחי  
16 ובאמצעות ב"כ הגיש קובלנה נגד יו"ר ועד העובדים הוא שאולי. אציין כי פורמלית לפנינו שני  
17 קובלים, הראשון הוא בנק המזרחי והשני הוא מר אלי טובול אשר הינו בעל תפקיד בכיר בבנק  
18 טפחות וכיום בעל תפקיד בכיר בבנק המזרחי.
- 19
- 20 7. צריך לומר כי אין לקובל כל ידיעה פוזיטיבית כיצד הגיעו המסמכים לנאשם. לטענת  
21 הקובל, השיג זאת הנאשם תוך כדי פגיעה בוטה בפרטיות. על המסמך עצמו כתוב "סודי בהחלט  
22 לידיעת המכותבים בלבד" ולטענת הקובל לא היה כל ספק לנאשם שמדובר במסמך שאיננו ממוען  
23 אליו.
- 24
- 25 8. אלא שאין כל ראיות ברורות כיצד הגיעו המסמכים לנאשם. כל שיש בידי הקובל קשור  
26 להימנעותו של הנאשם למסור בבית הדין לעבודה כיצד הגיעו המסמכים לידיו. על פי פרוטוקול  
27 בית הדין לעבודה שחלקו מופיע בכתב האישום וחלקו במסמכים שהוגשו ע"י הקובל עולה כי  
28 בהליך שהתקיים בפני בית הדין לעבודה סירב הנאשם לומר כיצד הגיעו אליו שני המסמכים הללו.  
29 הקובל מעלה חשד כי המסמכים "נגנבו" על ידי חדירה בלתי מוסמכת למחשבו של מר טובול



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 (פורמלית קובל מס' 2) וממילא הייתה תיבת הדואר האלקטרוני שלו חשופה לכל חודר. אולם אין  
2 לו כל טענה ו/או השערה כי דווקא הנאשם ביצע זאת.

3

4 9. כתב האישום הוגש לבית המשפט בירושלים ביום 2.2.2005 והגיע אלי בתחילת חודש  
5 אפריל 2005. נערכו מס' ישיבות הקראה ובהתאם להחלטתי הגיש ב"כ הקובל תצהירים מטעם כל  
6 העדים האמורים להעיד בפני בית המשפט.

7

8 10. לאורך כל הדרך, טען ב"כ הנאשם (באישורי) מס' טענות מקדמיות המעידות הן על פסול  
9 בכתב האישום והן על כך כי העובדות אינן מהוות עבירה. בקשתי מהצדדים להגיש את סיכומיהם  
10 בנקודה זו בכתב וכך עשו.

11

12 תמצית ההחלטה בקליפת אגוז

13

14 11. אציין כבר כעת כי קבלתי את טענות ב"כ הנאשם כי העובדות המתוארות אינן מהוות  
15 עבירה וממילא בתוקף סמכותי לפי סעיף 150 לחוק סדר הדין הפלילי החלטתי לבטל את כתב  
16 האישום.

17

18 12. הסיבה המרכזית היא כי גם אם נכונות כל העובדות שטוען להם הקובל הרי אין בכך  
19 עבירה על פי שני הסעיפים שבעטיין הוגשה הקובלנה. אדגיש כי אינני קובע מסמרות אם יש כאן  
20 עבירה על סעיפים כלשהם בחוק העונשין אם לאו, אולם בוודאי אין כאן עבירה על הסעיפים  
21 הרלוונטיים.

22

23 13. הגעתי למסקנתי זו לגבי הסעיפים הנוגעים להגנת הפרטיות מהסיבה הפשוטה שחוקי  
24 הגנת הפרטיות אינם נוגעים כלל לתאגיד. תאגיד איננו אדם וכל הטיעונים וההנמקות להגנת  
25 הפרטיות אינם רלוונטיים לתאגיד (על אינטרס התאגיד מגינים חוקים אחרים כפי שיוסבר). באשר  
26 לסעיף 496 לחוק העונשין הרי גם הוא איננו מתייחס למקרה שלפנינו.

27



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

14. למסקנה זו הגעתי לאחר ניתוח הסעיפים הנוגעים לעניין, ולמסקנה זו מסכימה דעת המלומדים וגם המחוקק עצמו. יש להוסיף כי פסיקה דומה למקרים שלפני, עימה אני מסכים לחלוטין, קבעה כבר בעבר עקרונות אלו. אחידות דיעים זו בין לשון החוק, הפסיקה, המלומדים, דעת המחוקק הביאו אותי לקבל את טענות ב"כ הנאשם.

15. מעבר לצורך אעיר כי אפילו ללא נימוק זה, הרי ישנן סיבות רבות אחרות לקבל את טענת הנאשם המתייחסות בין השאר להגנה מן הצדק, זוטי דברים, מהותה של הקובלנא הפלילית, ועוד, אך לא ניכנס לעומקן כי לא היה בכך צורך.

16. ומכאן לפירוט העניין. בראש ובראשונה נבדוק האם יש לתאגיד פרטיות. חקירתנו תהיה הן מהצד העיוני, והן על ידי בחינת דעת המחוקק והפסיקה. לאחר מכן, נבדוק את ההשלכות של חקירה זו על המקרה שלפנינו. ונסיים בכמה הערות כלליות.

### הבסיס העיוני לדעה המקובלת כי אין כל פרטיות לתאגיד

17. הזכות לפרטיות היא זכות חדשה יחסית במשפט המערבי שעל היקפה, הגדרתה, ותכולתה, נשפכו אוקיינוסים של דיו ועדיין לא באנו אל פשרה. מקובל לראותה בניסוחם הקלאסי של וורן וברנדייס "The right to be left alone".<sup>1</sup> ובתרגום חופשי "עזבו אותי במנוחה". אגב, מאמרם בשנת 1890 נכתב בהקשר לידיעה קצרה שפורסמה באחד מעיתונאי בוסטון על חגיגה שהייתה בדבר נישואי בתו של אחד משועי העיר. אותו עשיר טען שזכותו היא לחתן את בתו מבלי שהדבר יפורסם בעיתונים. בפרספטקטיבה של ימינו, תראה אולי דרישה זו מוזרה ותמימה, אולם העיתות השתנו כפי הנראה.

<sup>1</sup> Samuel D. Warren and Louis D. Brandeis "The Right to Privacy" Harvard Law Review. Vol. IV No. 5 December 15, 1890.

[http://www.lawrence.edu/fast/boardmaw/Privacy\\_brand\\_warr2.html](http://www.lawrence.edu/fast/boardmaw/Privacy_brand_warr2.html)



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

18. אין הדבר אומר שהזכות לפרטיות לא הייתה קיימת קודם לכן בדרך זו או אחרת. במשפט העברי היו שביקשו לראות זאת עוד בברכתו/קללתו של בלעם שאמר על ישראל "מה טובו אוהליך ישראל משכנותיך יעקב" (במדבר פרק כד' פס' ה') והכוונה הייתה שלא יהיה פתחי דלתותיהם וחלונותיהם מכוונים זה כנגד זה.<sup>2</sup>
19. נראה שהזכות לפרטיות איננה חד משמעית. ניתן לראות זאת יותר כאגד זכויות קרובות אך לא זהות. פרופ' גביזון ביקשה לבחון את הזכות בהתייחס לשלושה נושאים מרכזיים, הראשון הוא חדירה פיזית לגוף האדם (בדיקות רפואיות) או לרשותו הפרטית (ביתו, מכוניתו, מחשבו); השני קשור לאגירה ושימוש במידע על ושל אדם, (כגון מידע על בריאותו, מצבו הכלכלי ו/או צינעת חייו); והשלישי קשור לרצונו של אדם להשאר אנונימי ולא להתפרסם (אנא לא לצלם אותי, ולא לפרסם את תמונתי בעיתון).<sup>3</sup> אם ננסה למצוא את המשותף לכל אלה הרי נראה שמאחוריהם עומדת הגישה המבקשת להותיר לאדם "פינה" השייכת רק לו שאחרים אינם חודרים לתוכה. מעין "בועה" אישית שבה יכול האדם להרגיש חופשי משאר בני האדם ולחציהם. חלקת אלוקים קטנה שבה יכול הוא לפעול מבלי שיהיה לו צורך להתחשב בדעתם וברצונם של אחרים. ננסה רק לחשוב איך היינו מרגישים אם היינו יודעים שכל פעולה שאנו מבצעים במסגרת ביתנו הייתה מוקלטת, מתועדת, והופכת להיות נחלת הכלל.....
20. מקובל לומר כי ללא הזכות לפרטיות לא ניתן היה לקדם ערכי יסוד החשובים לכל חברה. ניקח דוגמא פשוטה, אם הציבור לא יכול היה למתוח ביקורת על המשטר ברשות היחיד מחשש שהדבר יתגלה, כיצד ניתן יהיה לפעול להחלפתו? אם אדם לא יוכל לחשוב ברשות היחיד שלו באופן עצמאי, כיצד ייצור יצירה חדשה?
21. אין זה מקרה שאחת הפעולות שבהן נוקט כל משטר רודני הוא מעקב, רישום ובקרה של פעולות אזרחיו. כל שלטון הטוטליטארי מנסה ככל שביכולתו לצמצם את הפרטיות של אזרחיו

<sup>2</sup> על הפרטיות במשפט העברי נכתב רבות. ראו למשל דפי פרשת השבוע המוצאים על ידי המחלקה למשפט עברי במשרד המשפטים. נחום רקובר "על הגנת הפרטיות" פרשת בלק, תשס"ב, גיליון מס' 80; אליהו ליפשיץ "הזכות לפרטיות במשפט העברי ובמשפט המדינה" פרשת בלק תשס"א גיליון מס' 33. ס"א, גיליון מס' 33.  
<sup>3</sup> רות גביזון "הזכות לפרטיות ולכבוד" בתוך הספר "בלי הבדל... זכויות האדם בישראל. אוסף מאמרים לזכרו של חמן שלח ז"ל. הוצאות האגודה לזכויות האזרח בישראל, תל אביב 1988.



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 (בנימוקים של דאגה לשלומם כמובן). תופעה זו חוזרת ונשנית בכל משטר מדכא, החל מ – 1984  
2 של גורג' אורוול ועד הסינון וחסימת אתרי אינטרנט בארצות כמו סין וסוריה (נכון לשנת 2005).

3

4 22. לצערנו אין זה המקום לדון ולבחון את ההיסטוריה של החשיבה על הפרטיות, למרות  
5 שהיינו שמחים לעשות כן. אך דומני שאין חולק הזכות ל"שטח אישי" היא חיונית לעצמאות  
6 היחיד ולהתפתחותו. ללא פרטיות (בדרגה זו או אחרת) אין אוטונומיה לפרט. אין מדובר רק  
7 בפגיעה בזכויות אדם, אלא פגיעה בעצם המושג אדם כפי שאנו מבינים אותו כיום.

8

9 23. אולם כל זה איננו רלוונטי כהוא זה לתאגיד. נכון הוא שסעיף 4 לחוק הפרשנות קובע כי  
10 בכל מקום שמדובר אדם מדובר גם על תאגיד, אך ברור שמותר האדם מן התאגיד. לא בכל מקום  
11 ניתן להתייחס אליהם כזהים ורצוי שלא נעשה כן. אהבה, שנאה, קנאה, יצירתיות, ורגשות בכלל  
12 הן מונחים המתייחסים לבני תמותה ורק להם. תאגיד איננו אלא יצירה משפטית שיש לה אומנם  
13 יתרונות רבים בחברה מודרנית, אך היא עדיין איננה אדם, ורצוי שלא נשכח זאת.

14

15 24. עוד יש לזכור שאם ברצוננו לחזק את הגנת הפרטיות, עלינו דווקא להירתע מלהעניק את  
16 זכות הפרטיות לתאגיד. עלינו להגדיר מראש כי לאדם יש זכות לפרטיות באשר הוא אדם ולא  
17 לתאגיד באשר איננו אלא פיקציה מחשבתית לנוחיותינו. ונדגיש שוב, אם ברצוננו להגן על זכויות  
18 מסוימות של התאגיד אזי ניתן לעשות זאת בחקיקה (וכך אומנם נעשה), אך לא פרטיות יש כאן.

19

20 25. ועלינו לדעת כי מתן זכות פרטיות לתאגיד, יפגע בזכות הפרטיות בכללה. אם נקבע כי  
21 לתאגיד זכות לפרטיות כמו לאדם פרטי, הדבר לא יגרום לחיזוק הזכות אלא להיפך. קרי,  
22 התוצאה לא תהיה שלתאגיד יהיו זכויות כמו לאדם, אלא שזכותו של אדם לפרטיות תרד בדרגה  
23 ותשווה לזו של תאגיד. אשר לכן יש להפריד בין השתיים ולקבוע בקול גדול כי אין כל פרטיות  
24 לתאגיד במשפט הישראלי.

25

26 האם יש פרטיות לתאגיד במשפט הישראלי? – דעת המחוקק

27

28 26. נראה כי דעת המחוקק במשפט הישראלי הייתה במפורש כי אין פרטיות לתאגיד. מפאת  
29 החשיבות נביא את החוק בלשונו. סעיף 1 אומר כי:



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1

2

1. לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו ללא הסכמתו.

3

4

סעיף 2 מסביר מהי פגיעה בפרטיות ואומר:

5

6

פגיעה בפרטיות היא אחת מאלה:

7

8

(1) בילוש או התחקות אחרי אדם, העלולים להמרירו, או המרדה אחרת;

9

(2) האזנה האסורה על פי חוק;

10

(3) צילום אדם כשהוא ברשות היחיד;

11

(4) פרסום תצלומו של אדם ברבים בניסיונות שבהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו;

12

(5) העתקת תוכן של מכתב או כתב אחר שלא נועד לפרסום, או שימוש בתכנו, בלי רשות מאת הנמען

13

או הכותב, והכל אם אין הכתב בעל ערך היסטורי ולא עברו חמש עשרה שנים ממועד כתיבתו;

14

(6) שימוש בשם אדם, בכינויו, בתמונתו או בקולו, לשם ריווח;

15

(7) הפרה של חובת סודיות שנקבעה בדין לגבי עניניו הפרטיים של אדם;

16

(8) הפרה של חובת סודיות לגבי עניניו הפרטיים של אדם, שנקבעה בהסכם מפורש או משתמע;

17

(9) שימוש בדיעה על עניניו הפרטיים של אדם או מסירתה לאחר, שלא למטרה שלשמה נמסרה;

18

(10) פרסומו או מסירתו של דבר שהושג בדרך פגיעה בפרטיות לפי פסקאות (1) עד (7) או (9);

19

(11) פרסומו של ענין הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם, או למצב בריאותו, או להתנהגותו ברשות

20

היחיד.

21

22

סעיף 3 אף מגדיר מהו אדם ואומר בפירוש:

23

לענין חוק זה -

24

"אדם" - לענין סעיפים 1, 2, 7, 14, 13 - למעט תאגיד;

25

נמצאנו למדים כי המחוקק ביקש במפורש ובלשון ברורה להוציא את התאגיד מחוק הגנת

26

הפרטיות. שכן המחוקק אמר במפורש כי אדם לענין סעיף 2 למעט תאגיד. אולם ב"כ הקובלים

27

תולה את יתדותיו בסעיף 2(5) ונסביר.

28

29

27. החוק נותן עשר חלופות לפגיעה בפרטיות בסעיף 2 ובכולן מופיעה המילה אדם להוציא

30

שתי חלופות ונציין והן:

31

(2) האזנה האסורה על פי חוק;

32

.....

33

(5) העתקת תוכן של מכתב או כתב אחר שלא נועד לפרסום, או שימוש בתכנו, בלי רשות מאת הנמען

34

או הכותב, והכל אם אין הכתב בעל ערך היסטורי ולא עברו חמש עשרה שנים ממועד כתיבתו;

35



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 28. באשר להאזנת סתר בסעיף 2(2) הרי האזנה מטבעה היא האזנה לאדם ולא ידוע לי על כל  
2 שאלה בפסיקה הנוגעת לכך. אולם באשר לסעיף 2(5) טוען ב"כ הקובל כי מכלל לאוו אתה שומע  
3 הן. מהעובדה שלא מופיעה המילה "אדם" הרי דווקא בעניין חלופה זו מגן החוק על מכתבי  
4 תאגיד כאילו היו מכתביו של אדם רגיל.

5

6 29. קשה לקבל פרשנות מעין זו אשר חולקת בבירור על כוונת המחוקק ועל כלל ההיגיון  
7 שבחוק. הפרשנות הנכונה בענייננו היא הפרשנות התכליתית וכמדומני שזו לא יכולה להתפרש  
8 בכמה פנים. באדם דברנו ועל אדם התכוונו להגן ולא על תאגיד.<sup>4</sup>

9

### 10 האם יש פרטיות לתאגיד במשפט הישראלי? – דעת הפסיקה

11

12 30. דעת הפסיקה העיקרית היא כי אין פרטיות לתאגיד במשפט הישראלי.<sup>5</sup> כך נאמר למשל  
13 בשפה ברורה כי:

14 "אין תאגיד מוגן על-פי החוק בפני בילוש או התחקות (סעיף 2(1) לחוק הגנת הפרטיות), העתקת  
15 מכתב או שימוש בתוכנו (סעיף 2(5) לחוק הגנת הפרטיות). כן אין תאגיד זכאי לבקש תיקון של מידע  
16 המצוי על אודותיו במאגר מידע (סעיף 14 לחוק הגנת הפרטיות)".<sup>6</sup>

17

18 31. דיעה זו מובאת בבירור ובפירוש במספר לא מועט של פסקי דין ואין טעם להזכיר את  
19 כולם. נזכיר רק שלושה מהם הרלבנטיים ביותר לענייננו. בחרנו בהם משום שבכל שלושה  
20 מדובר בקובלנות פליליות והם זהים זהים ביותר לעובדות המקרה שלפנינו.

21

22 32. הראשון הוא עניין הקואפרטיב החדש.<sup>7</sup> הנאשמים בקובלנה זו היו עובדי התאגיד אשר  
23 פרשו ממנו ועבדו בחברות בת של התאגיד הקובל. במהלך עבודתם או סמוך לפיטוריהם נטלו

<sup>4</sup> בעניין זה ראו את ישיבת ועדת החוקה של הכנסת מיום 22.11.2004 שעסקה בזכות לפרטיות. בעמ' 17 אומר עו"ד קלוגמן שהיה מחברי הועדה ואחד ממנסחי החוק כי מטרת המחוקק הייתה בפירוש להוציא את התאגיד מתחולת החוק. ראו בעניין זה: <http://www.knesset.gov.il/protocols/Data/rtf/huka/2004-11-22.rtf>

<sup>5</sup> ראו סקירה בספרו של אלי הלם "דיני הגנת הפרטיות" 2003, פרק 5 עמ' 157-163 המעודכן עד חודש יולי 2003.

<sup>6</sup> ה"פ (ת"א) 1484/00 לירן נ. ממ"י ואח', פסקה ה' לפסק הדין (ניתן ע"י כב' השופט ד"ר קלינג ביום 11.7.2000) מופיע באתר נבו [http://www.nevo.co.il/Psika\\_word/mechozi/m001484.doc](http://www.nevo.co.il/Psika_word/mechozi/m001484.doc)





## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 מסמכים שונים של הקובל ועל כך הוגשה הקובלנה על פי סעיף (5) לחוק הגנת הפרטיות וכן סעיף  
2 496 לחוק העונשין. ונדגיש, בדיוק אותם סעיפים כמו במקרה שלפנינו.

3  
4 33. כב' השופטת הורוביץ דחתה על הסף את התביעה בנימוק כי ברור שחוק הגנת הפרטיות  
5 לא חל על תאגיד. באותה נשימה גם נדחתה הטענה כי יש כאן עבירה על סעיף 496 לחוק העונשין.  
6 זאת לאור לשונו של הסעיף הקובע כי:

7 "המגלה מידע סודי שנמסר לו אגב מקצועו או מלאכתו, שאינו סוד רשמי בסימן ה' לפרק ז', ואינו נדרש  
8 לגלותו מכח הדין, דינו – מאסר ששה חודשים".

9  
10 בפסק דינה היא מסבירה כי:

11  
12 "העבירה לפי סעיף זה מתייחסת רק למידע סודי שנמסר אגב מקצוע או מלאכה בלבד. בכתב האישום  
13 לא נטען כי המסמכים שבהם השתמשו הנאשמים כאמור לעיל נמסרו להם אגב עבודתם אצל הקובל.  
14 נהפוך הוא, הטענה בכתב הקובלנה היא שהנאשמים השיגו את המסמכים תוך השגת גבול. בתגובתו  
15 מדבר ב"כ התובע על גניבה"

16  
17 34. פסק דינה זה אושר במחוזי פה אחד וזה קבע שוב כי תכליתו של סעיף 496 היא לקבוע  
18 איסור על גילוי של מידע סודי שנמסר לאדם במסגרת יחסי אמון ולא איסור על גילוי של מידע  
19 שנלקח ללא נטילת רשות.<sup>8</sup>

20  
21 35. בפסק דין אחר, קבלו חברה ומנהלה על אחד מעובדי החברה על שמסר לאחרים מידע  
22 סודי שנמסר לו עקב מלאכתו (בניגוד לסעיף 496) ובניגוד לחוק הגנת הפרטיות.<sup>9</sup> בית משפט  
23 השלום קבע במפורש כי חוקי הגנת הפרטיות לא חלים על תאגיד, ואין הוספת המנהל יכולה  
24 לשנות. ובלשונו של פסק הדין:

25 "סעיף 3 לחוק הגנת הפרטיות מוציא במפורש "תאגיד" מהגדרת "אדם" לעניין החוק.... לאמור,  
26 "תאגיד" אינו בא בצל קורתו ומבצרו של חוק הגנת הפרטיות. משכך, ניסיון לדחוף ולהחזיר למצודת  
27 החוק דרך חריץ וחרך, את שלא יכול הכנס בדרך המלך – נועד לכישלון" (עמ' 22 לפסק הדין).

28

<sup>7</sup> ק"פ 3011/97 קואופרטיב הנמל החדש בע"מ נ. אפרים קאושינסקי ואח' (פסק הדין ניתן ביום 11.6.98 בבית משפט שלום חיפה לפני כב' השופטת ח. הורוביץ לא פורסם)

<sup>8</sup> ע"פ (חיפה) 981/98 – קואופרטיב הנמל החדש נ. אפרים קאושינסקי. תק-מח' 2000(2) 9691.

<sup>9</sup> יש לייך בע"מ נ. מרדכי הר-טוב הפדאור החדש נו(4) עמ' 214 (פסק הדין ניתן ביום 24.1.96 בבית המשפט השלום בתל-אביב לפני כב' השופט דויד רוזן).



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 36. אגב, בפסק דין זה הורשע דווקא הנאשם בעבירה על סעיף 496 משום שלכל הדיעות היה  
2 מדובר במידע שנמסר לו עקב מלאכתו ועקב יחסי אימון שהיו לו עם המנהל. ערעור על פסק הדין  
3 נדחה.<sup>10</sup>

4  
5 37. פסק דין דומה אחר הוא עניין סהר תעשיות שלטים.<sup>11</sup> הקובלת היא חברה שהתבקשה  
6 ליתן לחברה אחרת הצעת מחיר לביצוע עבודת הדפסה. נטען כי הנאשם שלף מתא הדואר  
7 האלקטרוני של סמנכ"ל הקובלת הצעת מחיר זו והעבירה לחברה מתחרה. גם כאן הייתה  
8 האשמה פגיעה בפרטיות. בעניין זה הוסף סמנכ"ל הקובלת כקובל שני כדי להתגבר על כך שאין  
9 הגנת פרטיות לתאגיד. כב' השופטת רביב קבעה מפורשות כי:

10  
11 "נראה לי ברור ומוכן מאליו, שאם תאגיד אינו יכול לתבוע או להאשים בשל פגיעה בפרטיותו הוא לפי  
12 סעיף 2 לחוק הגנת הפרטיות, כי אז אין הוא יכול לקנות לעצמו מעמד של מאשים בשל פגיעה  
13 בפרטיותו של אחר, גם אם אותו אחר הוא עובד של התאגיד" (פסקא 5 לפסק הדין).

14  
15 38. נציין שגם בפסק דין זה נקבע כי העובדות אינן מהוות עבירה על פי סעיף 496 לחוק  
16 העונשין, אם כי בהערת אגב (סוף פסקא 6 לפסק הדין).

17  
18 39. אני ער לכך כי ישנם מספר פסקי דין שבהם לכאורה עולה כי ישנה הגנה לפרטיות  
19 בתאגיד. אולם אלו מקרים מעטים שבהם לא נימקו בתי המשפט את פסיקתם ונראה בבירור כי  
20 ההתייחסות היא לנסיבות המקרה המיוחדות.<sup>12</sup>

21  
22 40. אין הדבר צריך לענייננו אך סבורני כי הוראות סעיף 7 לחוק כבוד האדם וחירותו  
23 המתייחסות לפרטיות לא שינו את ההלכה הנוהגת אך אין זה המקום להאריך. אדגיש שוב כי  
24 לדעתי כל הרחבה של הזכות לפרטיות ככוללת גם תאגיד סופה לפגוע בזכות לפרטיות של בני  
25 אנוש, ולא נוסף בכך.

<sup>10</sup> ע"פ 387/96 (ת"א) מרדכי הר-טוב נ. יש-ליין בע"מ דינים מחוזי, כרך לב(1) עמ' 392. נציין שהערעור היה מצד הנאשם דווקא.

<sup>11</sup> ק"פ 15/03 סהר תעשיות שלטים (1986) בע"מ נ. אליאב פריאל ואח' (פסה"ד ניתן ביום 6.3.2005 על ידי השופטת נורית רביב. פסק הדין פורסם באתר נבו <http://www.nevo.co.il/mark01/h0002020.htm>



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1

2

### האם "פרטיותו" של תאגיד הפקר היא?

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

41. יכול וישאל השואל האם אין לתאגיד זכויות כלשהן? האם מסקנותינו הן כי יכול אדם לעשות בתאגיד ככל שברצונו? האם אין לתאגיד זכות להתגונן מפני פגיעה במסמכיו? בסודיותו? בדרכי התנהלותו?

42. התשובה היא כמובן שיש לו גם יש לו, אולם לא בחוק הפרטיות תמצא תרופתו. כך למשל חוקק לא מכבר חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999 המגדיר בין שאר עוולותיו את העוולה "גזל סוד מסחרי" בהאי לישנא:

(א) לא יגזול אדם סוד מסחרי של אחר.

(ב) גזל סוד מסחרי הוא אחד מאלה:

(1) נטילת סוד מסחרי ללא הסכמת בעליו באמצעים פסולים, או שימוש בסוד על ידי הנוטל, לענין זה אין נפקא מינה אם הסוד ניטל מבעליו או מאדם אחר אשר הסוד המסחרי נמצא בידיעתו;

(2) שימוש בסוד מסחרי ללא הסכמת בעליו כאשר השימוש הוא בניגוד לחיוב חוזי או לחובת אמון המוטלים על המשתמש כלפי בעל הסוד;

(3) קבלת סוד מסחרי או שימוש בו ללא הסכמת בעליו, כאשר המקבל או המשתמש יודע או שהדבר גלוי על פניו, בעת הקבלה או השימוש, כי הסוד הועבר אליו באופן האסור על פי פסקאות (1) או (2) או כי הסוד הועבר אל אדם אחר כלשהו באופן אסור כאמור לפני שהגיע אליו.

43. איננו נכנס לשאלה האם במקרה שלפנינו היה גזל סוד מסחרי אם לאו. כל שמבקשים אנו להראות ולהדגיש הוא כי ישנם כלים משפטיים רבים למנוע תופעות שליליות ולהגן על תאגידים (וחוק עוולות מסחריות הוא רק אחד מהם).

<sup>12</sup> ראו למשל ת"א (חיפה) 10434/96, קיסרית נ. אררט, תק' מחוזי 2000 (3) 26643; בש"א 1614/02 מוליטילוק בע"מ נ. רב-בריח השקעות בע"מ תק' מחוזי 2002 (1).



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

### הגנת הפרטיות בתאגיד – סיכום

1  
2  
3  
4  
5  
6  
7  
8  
9  
10  
11  
12  
13  
14  
15  
16  
17  
18  
19  
20  
21  
22  
23  
24  
25  
26  
27  
28  
29  
30  
31

44. לסיכומו של פרק זה בהחלטתנו נסכם בקצרה את שהגענו עד הלום. ראשית, ברור ופשוט על פי ההיגיון, החקיקה והפסיקה שדיני הגנת הפרטיות אינם חלים על תאגיד. ממילא קובלנה שמתבססת על הגנת הפרטיות אין לה על מה שתעמוד.

45. באשר לסעיף 496 העוסק בגילוי סוד מסחרי, הרי סעיף זה נועד לסודות מסחריים שהגיעו לאדם דרך עבודתו ולא למקרה שלפנינו, כפי שהסברנו למעלה.

46. רק בגלל סיבות אלה יש לדחות את הקובלנה על הסף, אולם במקרה שלפנינו קיימים עוד כמה סיבות לכך, ונזכירן בקצרה אך לא נרד לעומקן.

### הגנות על פי חוק הגנת הפרטיות

47. חוק הגנת הפרטיות קובע מס' הגנות לפגיעה בפרטיות ונסקור את החוק כלשונו:

במשפט פלילי או אזרחי בשל פגיעה בפרטיות תהא זו הגנה טובה אם נתקיימה אחת מאלה:  
(1) הפגיעה נעשתה בדרך של פרסום שהוא מוגן לפי סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965;

(2) הנתבע או הנאשם עשה את הפגיעה בתום לב באחת הנסיבות האלה:

.....  
(ב) הפגיעה נעשתה בנסיבות שבהן היתה מוטלת על הפוגע חובה חוקית, מוסרית, חברתית או מקצועית לעשותה;

(ג) הפגיעה נעשתה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הפוגע;

.....  
(3) בפגיעה היה ענין ציבורי המצדיק אותה בנסיבות הענין, ובלבד שאם היתה הפגיעה בדרך של פרסום - הפרסום לא היה כוזב.

48. לטענת ההגנה היה כאן גם עניין כשר של התובע ובנוסף הייתה מוטלת עליו חובה בתוקף תפקידו כיו"ר ועד העובדים לפרסם את המידע שהגיע לידינו. ב"כ הקובל כתב רבות כי אין כאן עניין כשר אולם אין דעתי כדעתו.



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 49. עלינו לזכור את הסיטואציה. כיו"ר ועד העובדים, מטרתו של שאולי הייתה בוודאי  
2 לגרום לכך כי לא יהיו פיטורים אלא תהיינה פרישות מרצון ולאחר הסכמת הצדדים על גובה  
3 הפיצויים והתשלומים. מטרת הבנק הייתה בוודאי שונה. בית הדין שלח את הצדדים לנסות  
4 לדבר ביניהם והנה מגלה שאולי כי לפחות לכאורה הבנק מתנהג בצורה לא הגונה. מדוע אסור לו  
5 להשתמש במסמכים אלו שהגיעו לידינו?

6  
7 50. לדעתי קיימות כמה וכמה הגנות במקביל. ראשית, הפגיעה נעשתה בשל עניין אישי כשר  
8 מאוד של הנאשם ושל כל אלו שאותם הוא מייצג. מבלי קשר לשאלה כיצד הגיע אליו המסמך,  
9 כיצד היה אמור לנהוג? אין לי ספק שבתפקידו אסור היה לו להתעלם ממסמך זה. מקרה דומה  
10 בפסיקה הוא המקרה של רפאל איתן ואחרים והנימוקים המובאים שם שבעטיים זוכו כאלו  
11 שהשתמשו במידע שלכאורה פגע בפרטיות (בעיקר בפרק הסיכום בעמ' 38 ואחריו).<sup>13</sup>

12  
13 51. גם הפסיקה סוברת כך. כך למשל נקבע במקרה של בעל שצילם את יומניה האישיים של  
14 אשתו ולטענתה השתמש בצילומים לסוחטה. בית המשפט קבע כי למרות שהייתה פה פגיעה  
15 בפרטיות הרי נעשתה לשם הגנה על עניין אישי של התובע.<sup>14</sup> וכדברי בית המשפט הטובים גם  
16 לענייננו:

17 "אין זה ראוי לצפות מאדם המגלה חומר שעשוי לעזור לו בהתגוננות בפני תביעה שהוגשה נגדו, לפעול  
18 כאלטרואיסט ולהימנע מעלשות שימוש בחומר כדי לא לפגוע בבת זוגו לשעבר". (עמ' 5 לפסק הדין).  
19

20 52. לא רק שמדובר בעניין אישי כשר כמצוות סעיף 18(2)ג) לחוק הגנת הפרטיות אלא היה  
21 בפרסום עניין ציבורי כמצוות 18(3) לחוק, ויש הבדל בין שתי ההגנות. בהגנות על פי סעיף 18(2)  
22 יש צורך בתום לב, בעוד שבהגנה על פי סעיף 18(3) אין צורך כלל בתום לב. איננו נכנסים גם  
23 לשאלה אם היה תום לב אם לאו, אם כי לדעתי ברור שהיה תום לב כמצוות החוק.

24  
25 53. בעניין זה חובה עלינו להתייחס ואפילו בקצרה לשני הפרסומים נשוא כתב האישום. בית  
26 הדין לעבודה לא התייחס אליהם כמעט ואפילו קבע לטענת הקובל כי "אין ללמוד ואין להסיק את

<sup>13</sup> ת.פ. 5040/96 (שלום חיפה) מ"י נ. רפאל איתן ואח', לא פורסם. הוגש ע"י ההגנה.

<sup>14</sup> תמ"ש 10350/03 (בש"א 50576/05) (בימשי"פ למשפחה בירושלים) פלונית נ. אלמוני, ניתן ע"י כב' השופט מרקוס ביום 9.5.2005.



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 כל המסקנות שמבקשת מאתנו נציגות העובדים להסיק בקשר להתנהלות המו"מ מצדם של המשיבים"  
 2 (צוטט בסיכומי הקובל עמ' 7 פסקא 26(ב)). אולם בעניין זה הפרשנות הסבירה רחוקה מלקבל את  
 3 עמדת הקובל. צריך לזכור שלבית הדין לעבודה מעמד מיוחד ושונה בסכסוך זה. מטרת בית הדין  
 4 היא לנסות להביא את הצדדים לידי פשרה סבירה ככל האפשר בנסיבות הקיימות. אשר לכן אין  
 5 טעם כי בית הדין יצא חוצץ כנגד אחד הצדדים. חלק מתפקידו של בית הדין לעבודה הוא לעיתים  
 6 לגלות גמישות יצירתית ויכולת להביא את הצדדים להמשך המשא ומתן. לכך כמובן יש מחיר  
 7 והדברים ברורים.

8  
 9 54. אולם בית משפט זה עוסק בצד הפלילי בלבד. אשר לכן, לאחר שעיינתי במסמכים הרי  
 10 לכאורה עולה מהם בדיוק את אשר הנאשם יגור לו. דהיינו, עיון במסמכים מביא למסקנה  
 11 הסבירה יותר כי פרשנות הנאשם ואנשי הוועד היא הנכונה. אדם סביר (או בכינויו היום אדם  
 12 מן הישוב) היה מגיע בבירור למסקנה כי הנהלת הבנק מתעתדת לנצל את כוחה ולהתחיל בהליך  
 13 הפיטורים. אדם סביר היה רואה במסמכים התנהלות לא מכובדת של ההנהלה, ולא אוסיף בכך.  
 14 שוב, לא היה צורך בכך לשם ההחלטה בענייננו, אולם בוודאי שאין אפשרות לקבל את גרסת  
 15 הקובל בעניין זה.

16

### 17 הגנה מן הצדק וזוטי דברים בקובלנה פלילית

18

19 55. הצדדים שפכו דיו כמים בשאלה זו של הגנה מן הצדק וזוטי דברים אם כי לא התייחסו  
 20 תמיד בבירור להבדלים המושגיים בין שתי הגנות אלו השונות מאוד בטבען. לו מחמת כבודם מן  
 21 הראוי להתייחס אליהן.

22

23 56. תמצית ההגנה בנקודה זו פשוטה ובהירה. ישנו סכסוך מר בין הנהלת הבנק לוועד  
 24 העובדים. מטרת ההנהלה היא להחליש את הוועד ולפגוע בו כמידת האפשר. זאת כדי שתוכל  
 25 לפטר מספר רב יותר של עובדים כראות עיניה ותוך תשלום פיצויים מינימליים. אשר לכן,  
 26 בסכסוך ציני וכספי זה כל האמצעים כשרים וההנהלה משתמשת בהליך הקובלנה כאחד  
 27 מהאמצעים הרבים במלחמתה בוועד.

28



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

- 1 תמצית דברי התביעה גם היא פשוטה. מדובר באינטרס לגיטימי של הבנק ופגיעה ממשית  
2 בו. אשר לכן, זכותו של הקובל לעמוד על נפשו ולהיפרע מאלו שפוגעים בזכויותיו.  
3
- 4 58. אציין כי לגופו של עניין נקבע בפסיקה כי ניתן לטעון את שתי ההגנות מייד עם תחילת  
5 המשפט ואף כמעין טענות מקדמיות (ראה פרשת רפאל איתן שהובאה למעלה בהערת שוליים 13).  
6 כך שטענת ב"כ הבנק כי יש צורך לשמוע את המשפט איננה מדוייקת. כמובן, ברוב המקרים לא  
7 ניתן לעשות זאת משום שהעובדות לא ידועות ברמה מספקת קודם לדיון עצמו, אולם לא זה  
8 העניין לפנינו. ונדון בקצרה בהגנה מן הצדק ואחריה בזוטי דברים.  
9
- 10 59. הגנה מן הצדק היא ברייה מוזרה בעולם המשפט. לשם הגנה זו אין נפקא מינא כלל אם  
11 אכן ביצע הנאשם את העבירה אם לאו. יתירה מזו, הגנה זו איננה מופיעה אפילו ברמז בחקיקה  
12 וכל כולה היא יציר הפסיקה. מקובל שישנם שלושה מודלים עיקריים בסוגיית ההגנה מן הצדק.  
13 המודל הראשון הוא מודל "הסמכות הטבועה". על פי מודל זה בסמכותו הטבועה של בית המשפט  
14 לבדוק האם לא נעשה שימוש לא ראוי בהליך הפלילי למטרות לא לו. בית המשפט הוא זה  
15 האחראי שששום איש וגוף, כולל רשויות המדינה, לא ישתמש בהליך הפלילי למטרות לא ראיות.  
16
- 17 60. המודל השני הוא מה שמכונה "המודל המנהלי". על פי מודל זה בית המשפט שם תחת  
18 ביקורתו את שיקוליה של הרשות המנהלית להעמיד נאשם כל שהוא לדין, ואת התנהלותה במהלך  
19 המשפט. בדרך כלל נבדקים שיקולים מנהלתיים על ידי בית המשפט הדין בעתירות כאלו, אך לא  
20 כאן. ייחודה של ההגנה מן הצדק הוא שבמקרים מסוימים בהם "אי הצדק צועק לשמיים", אותה  
21 הערכאה שדנה בדין הפלילי היא זו שגם תבדוק את שיקול הדעת המנהלי להעמיד לדין.  
22
- 23 61. המודל השלישי והאחרון הוא המודל החוקתי הקובע כי צריך במקרים קיצוניים לבדוק  
24 אם הייתה פגיעה כל שהיא בזכות להליך הוגן. במידה והייתה פגיעה כזו, יש לבדוק האם למרות  
25 שהופרה זכות זו מן הראוי להמשיך בהליך הפלילי. נכון הוא שבמשפט הישראלי אין לנו את



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

- 1 הזכות להליך הוגן (due process), אולם כרגיל במשפטנו לאחרונה, גם פה נטען כי ניתן לגזור את  
 2 הזכות להליך הוגן מחוק כבוד האדם וחירותו.<sup>15</sup>  
 3  
 4 62. נכון הוא שישנם מלומדים הרואים בהכרה בהגנה זו התקדמות.<sup>16</sup> איני משוכנע בכך.  
 5 ישנה מידה רבה של אי נוחות בשימוש בהגנה מן הצדק. אחרי ככלות הכל יש חוק בישראל  
 6 ואמונים אנו על שלטון החוק. מי שהפר את החוק, ולכל הדעות עשה זאת, מניין החירות לבית  
 7 משפט לקבוע אם ההליכים הפלילים נגדו ייפסקו? אפילו נהגה הרשות שלא כדין בקטע זה או  
 8 אחר, מה עניין זה לעניין הפרת החוק של הנאשם? הניסיון מלמד שכאשר הצדק נפגע קיימות כבר  
 9 לנפגע הגנות משפטיות שפותחו במהלך השנים. אין לכן צורך להוסיף עליהם הגנה חדשה שאיננה  
 10 מוגדרת היטב. גם כך בוקרו בתי המשפט (ואולי בצדק) על שלקחו לעצמם סמכויות לא להם  
 11 ואינני משוכנע שיש צורך להוסיף בכך.  
 12  
 13 63. המציאות גם מלמדת שטענת ההגנה מן הצדק מועלית דווקא על ידי אלו הרחוקים  
 14 מלהיות חלשים ומדוכאים. טענת הגנה מן הצדק הועלתה לא פחות ולא יותר מאשר במשפט  
 15 "הבנקאים" [ע"פ 2910/94 יפת ואח' נ. מדינת ישראל פ"ד נ(2) עמ' 221]. תהיה דעתנו האישית  
 16 אשר תהיה על משפט זה ועל תוצאותיו, אך אין חולק כי הנאשמים בו היו רחוקים מאוד מלהיות  
 17 שייכים לחלק החלש של האוכלוסייה. האם דווקא מגזר זה של הנאשמים הוא זה שצריך הגנה  
 18 ייחודית של הגנה מן הצדק?  
 19  
 20 64. ישנן דעות מכובדות הטוענות כי רצוי לה להגנה זו שלא נולדה משנולדה. ואם אין מנוס  
 21 וכבר נולדה, אזי גם אז מוצדק קיומה רק לשעת הדחק ולעת מצוקה.  
 22  
 23 65. אודה כי בית משפט זה שייך בדרך כלל לאסכולה השמרנית. אולם נראה לי כי מדיניות  
 24 שמרנית זו איננה מתאימה למקרה שלפנינו. אכן, הגנה מן הצדק היא יוצאת דופן במשפט הפלילי,  
 25 אולם הקובלנה הפלילית מוזרה ממנה עוד יותר. עצם הרעיון כי אדם פרטי יכול לנהל הליך פלילי

<sup>15</sup> ראו בעניין שלושת המודלים את ספרו של ישגב נקדימון "הגנה מן הצדק" נבו הוצאה לאור תשס"ד – 2003.  
<sup>16</sup> מקריאת ספרו של נקדימון נראה שהוא סבור כך. זוהי כנראה גם דעתם של סגל וזמיר במאמרם (פרופ' זאב סגל ואבי זמיר "הגנות מן הצדק כיסוד לביטול אישום – על קו התפר בין המשפט הפלילי והמשפט הציבורי" הפרקליט מז' חוברת א' עמ' 42-76).





## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 כנגד אחר נשמע לעיתים מופרך ובעייתי. עצם היכולת להאשים ולהעניש נראתה תמיד כסמכות  
2 של המדינה כגוף ציבורי ורק שלה. אשר לכן, נשאלת השאלה כיצד ניתן "להרכיב" את המודל של  
3 הגנה מן הצדק דווקא על הקובלנה הפלילית.

4  
5 66. נדמה לי שניתן להעזר לשם כך במהותה של הקובלנה. בדברי ההסבר נאמר במפורש כי:

6  
7 "התובע את הדין הפלילי הוא המדינה, באמצעות מוסדותיה. אך יש מקרים שבהם נפגע הפרט  
8 ממעשה העבירה הפלילית, וראוי להניח לו לתבוע את עלבונו. כאשר מטבע העניין העבירה פוגעת  
9 בפרט, והמדינה אינה נוטלת יוזמה לתבוע את הפוגע לדין, יכול, איפה, האזרח להאשים את העבריין".<sup>17</sup>

10  
11 67. אולם המקרה שלפנינו רחוק מלהיות כזה. הקובל טוען במפורש בסיכומיו כי הנאשם  
12 שאולי עבר מספר עבירות חמורות ורבות וביניהן קבלת דבר שהושג בפשע (סעיף 411 לחוק  
13 העונשין); קבלת דבר במרמה (סעיף 412 לחוק העונשין); והפרת אמונים בתאגיד (סעיף 425 לחוק  
14 העונשין). עבירות שהעונש המצטבר עליהן הוא כחמש עשרה שנות מאסר. אם זהו המצב  
15 ועבירותיו של הנאשם כה חמורות, מדוע הסתפק הקובל בהגשת קובלנה פלילית בלבד? מדוע לא  
16 התלונן הקובל במרץ רב במשטרה? ואם הייתה נסגרת התלונה פתוחה הייתה בפניו הדרך לערור  
17 לפרקליט המדינה ולעתור לבג"ץ וכן הלאה.

18  
19 68. צריך לזכור כי מלכתחילה הייתה הקובלנה הפלילית אמורה להיות מכשיר עזר לאזרח  
20 הפשוט שאין לו תמיד יכולת כלכלית לתביעה אזרחית. כדברי כב' השופט אגרנט (כתוארו אז)  
21 המתייחס לסעיף 19 לפקודת בתי המשפט השלום (שבאמצעותו ניתן היה אז להגיש קובלנה  
22 פלילית).

23  
24 "אין לנו ספק כי המחוקק התכווין להעניק לאזרח – באמצעות סעיף 19 הנ"ל – ערובה חשובה, הבאה  
25 להבטיח כי זה יבוא על סיפוק זכויותיו לגבי אותן העבירות הנחונות בסמכותו של בית המשפט השלום.  
26 ביחוד חשוב הוא קיום ערובה זו בידי אנשים בעלי אמצעים מוגבלים, אשר ידם אינה משגת לנקוט  
27 תרופות אזרחיות רגילות".<sup>18</sup>

<sup>17</sup> הצ"ח 548 י"ז בשבט תשכ"ג 11.2.1963 עמ' 191.

<sup>18</sup> בג"ץ 110/50 א. אדלר נ. המפקח הכללי של המשטרה ואח'. פ"ד ה(1) עמ' 145, בעמ' 148 מול האות ג'.



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

69. בעניין זה אין לי אלא להצטרף בהסכמה את דבריה של כב' השופט רביב.<sup>19</sup> היא עומדת על כך שהקובלנה הפלילית עברה מהפך מבחינת אלו המשתמשים בה. במהותה הייתה סעד לחלשים כפי שציין כב' השופט אגרנט. אולם בימינו, משמשת הקובלנה בידי תאגידי עתירי מומן ואמצעים. המקרה שלפנינו הוא הדוגמא המוחשית והבולטת לכך. קשה לי לחשוב על הקובל כנציג של אותם "אנשים בעלי אמצעים מוגבלים" עליהם מדבר כב' השופט אגרנט.

70. יש בכך אירוניה שהבנקאים היו הראשונים להעלות טענה זו של הגנה מן הצדק כשהדבר היה נוח להם. וכאן לפנינו בנק הטוען בלהט בדיוק את היפוכו של דבר. לא ניתן להשתחרר מהרושם שהקובל יודע היטב ובבירור שטענות חמורות אלו אין בהן מספיק וסביר להניח שכל תלונה שהיה מגיש בעניין למשטרה הייתה נדחית על הסף. אשר על כן, מתעורר הרושם הלא נוח כאילו הלך הקובל והגיש קובלנה פלילית מתוך מטרה להטיל אימה על הוועד וללמדם מי בעל הבית. מבלי להכנס יתר על המידה איזה מודל של הגנה מן הצדק מתאים לעניין הקובלנה, נראה כי זהו המקום להפעיל הגנה זו.

71. ובאשר לטענת זוטי דברים, הרי טענה זו חלשה יותר אולם בנסיבות הנוכחיות גם היא ראוי לה שתשמע. במסגרת סכסוך עובדים מתלוננת ההנהלה כי אחד מהמסמכים הגיע לידי הצד השני וזה עשה בו הליך בבית משפט. קשה לומר כי מדובר בעבירה קשה אך גם אינני משוכנע שמדובר בזוטי דברים.

72. לסיכומו של פרק זה, הרי דעתי היא כי יש הגנה מן הצדק לנאשם ואולי גם זוטי דברים. בכל מקרה, לאור מסקנתי הראשונית אין טעם לקבוע בכך מסמרות.

### עניין "הראיות" לגופו של עניין

73. מכיוון שקבלתי את הטענה המקדמית, הרי אין טעם להכנס לעניין הראיות אך פטור בלא כלום אי אפשר. כפי שצינתי במבוא, הרי הוגשו לי תצהירים שונים של אנשים שענים שזפה את

<sup>19</sup> ק"פ 115/98 (תל-אביב) Noitaroproc Tfosorcim נ. דאטה פול בע"מ (פדאור החדש עמ' 6 פסקה 4 לפסק הדין). פסק הדין התייחס לקובלנות בעניין זכויות יוצרים אך חוששני שניתן לראות בכך תופעה רחבה יותר.



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 המסמכים. מהתצהירים עולה שלפחות לששה עשר אנשים הייתה גישה למסמכים או לחלקם.  
 2 לא כל האנשים הם בכירי הבנק וחלק גדול מהם הם עובדים בדרג הניהולי הנמוך. לאלה יש  
 3 להוסיף את אנשי המחשוב של הבנק היכולים להיכנס בקלות לחשבונות הדואר של העובדים  
 4 השונים.<sup>20</sup> וכמובן אלה לא היחידים. לא הוגש למשל תצהיר של מנהל הבנק למרות שבוודאי עבר  
 5 המסמך תחת ידיו ואולי ישנם עוד. צריך אדם להיות תמים כדי לא להבין איך מגיע מסמך מעין  
 6 זה ליו"ר ועד העובדים. ייתכן מאוד כי אחד האנשים המכותבים, או אלה שיש בידם גישה חוקית  
 7 למסמך מסר זאת לנאשם. במקרה כזה אינני בטוח שישנה כלל עבירה כלשהי (של שאולי). אך  
 8 שוב, אין צורך להתייחס לכך.

### סוף דבר

11  
 12 74. לסיכומו של דבר, לאור כל הנימוקים שהועלו למעלה, החלטתי לקבל את הטענה  
 13 המקדמית ואני קובע שהעובדות בכתב האישום אינן מהוות עבירה. זאת בעיקר לאור הפסיקה  
 14 המתייחסת לסעיפים שבהם הואשם הנאשם שאולי כפי שפירטתי.  
 15  
 16 אוסיף כי קיימות סיבות אחרות לא מעטות לביטול כתב האישום כולל הגנה מן הצדק. הכל כפי  
 17 שהוסבר בפרוטרוט.

18  
 19 אשר לכן בתוקף סמכותי על פי סעיף 150 לחסד"פ החלטתי לבטל את האישום.

20  
 21 75. כידוע, אין זה מקובל להטיל הוצאות בהליכים פליליים רגילים אלא במקרים קיצוניים.  
 22 המקרה שלפנינו, בו הוגשה קובלנה בנסיבות שהוסברו, הוא אחד מאותם מקרים. אשר על כן  
 23 בתוקף סמכותי על פי סעיף 80(א) לחוק העונשין והיות ולא היה כל יסוד לאשמה, ומהסיבות  
 24 האחרות שהוזכרו, והיות וכדאי היה שכתב אישום זה לא יוגש, מן הראוי להטיל תשלום על  
 25 הקובל.  
 26

<sup>20</sup> אין זה מעניינו של בית המשפט להכנס לדרך בה מאורגנת מערכת הדואר האלקטרוני של הקובל. אני רוצה להאמין שמדובר במערכת מהימנה. אולם אם התיאור שהוגש לבית המשפט נכון, מדובר במערכת מיושנת ולא



## בתי המשפט

קפ 000102/05

בית משפט השלום ירושלים

21/07/2005

בפני: כב' השופט טננבוים אברהם

1 76. התלבטתי באשר לגובה ההוצאות. לא ברור אם התקנות הרלוונטיות חלות על קובלנה או  
 2 רק על כתב אישום שהוגש על ידי התביעה.<sup>21</sup> פרשנות לשונית דווקנית תטען כי יש פיצויים  
 3 מקסימליים לגובה הפיצוי שניתן לפסוק בעוד שפרשנות תכליתית תטען נגד. אחרי ככלות הכל,  
 4 הנאשם הוציא הוצאות משפטיות על הגנתו ומן הראוי שהפיצויים יהיו ריאליים. אחרת, כל קובל  
 5 בעל כיס יהיה בעדיפות למול נאשם שאיננו משופע באמצעים.

6  
 7 77. על פי פסקי הדין של בתי המשפט השלום והמחוזי בחיפה בעניין קואופרטיב הנמל  
 8 (למעלה הערות שוליים 7 ו-8), אין הגבלה לכך וחזקה על בית המשפט המחוזי שהוציא פסק  
 9 מתוקן תחת ידיו.

10  
 11 אשר לכן, הקובל ישלם לנאשם הוצאות בסך 3,000 ₪. כן ישלם הקובל שכ"ט עורך דין בסך 5,000  
 12 ₪ פלוס מע"מ. הכל ישולם תוך 45 יום אחרת ישא ריבית והצמדה כחוק מהיום ועד לתשלום  
 13 בפועל.

14  
 15 המזכירות תשלח בפקס העתק ההחלטה לצדדים.

16  
 17 זכות ערעור כחוק.

18  
 19 ניתנה בלשכתי בהעדר הצדדים ובהסכמתם היום יום חמישי 21 יולי 2005

20

21

22 אברהם נ. טננבוים

23 שופט

24

מאובטחת ומן הראוי שתשודרג בהתאם.  
<sup>21</sup> תקנות סדר הדין הפלילי (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982